

SKVC išorinio ekspertinio vertinimo ataskaita

Išorinį ekspertinį vertinimą atliko: CIMEA (NARIC Italija)

Data: 2016-01-08

Turinys:

Santrauka

1. Parengiamasis etapas
2. Vizitas
3. Išvados ir veiksmų sritys
4. Centro komentaras dėl vertinimo

Priedai:

- a. *Vizito darbotvarkė*
- b. *Darbuotojų CV*
- c. *Savianalizė*

Santrauka

Trumpai aprašykite tarpusavio vertinimo vizito tikslą ir pagrindines išvadas/rekomendacijas (maždaug 1 A4 lapas).

Vizito į Studijų kokybės vertinimo centrą (SKVC) metu, kuris vyko Centro būstinėje Vilniuje 2016 m. sausio 8 d., ekspertai buvo supažindinti su įstaigos istorija ir jos plėtra.

Vizito metu buvo akcentuojamas savianalizės turinys. SKVC yra Švietimo ir mokslo ministerijos įkurta nepriklausoma biudžetinė įstaiga, kurios veikla paremta glaudžiu bendradarbiavimu su Ministerija. Įstaiga finansuojama iš Lietuvos valstybės biudžeto ir per nacionalinius bei Europos projektus. Centras yra atsakingas ne tik už kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, vertinimą, bet taip pat ir už rekomendacijų darbdaviams teikimą. Centras nėra atsakingas už reglamentuojamų profesijų profesinį pripažinimą. SKVC vykdo nereglamentuojamų profesijų pripažinimą įsidarbinimo tikslams arba teikia rekomendacijas darbdaviams, norintiems sužinoti, ar potencialūs darbuotojai turi reikiamą išsilavinimą, ar jų dokumentai nėra suklastoti.

Pokalbis su darbuotojais, parengusiais savianalizę, ir darbuotojais, atsakingais už kvalifikacijų pripažinimą, apėmė aspektus, reikalaujančius detalesnės informacijos, bei Lietuvos švietimo sistemą apskritai. Vertinimo ekspertai ypatingai domėjosi pripažinimo procesu, kuris palaipsniui yra perkeliamas į elektroninę erdvę, dokumentų originalų naudojimu ir užsienio kvalifikacijų vertinimo ypatumais.

Vizito metu taip pat orientuotasi į Centro veiklos tobulinimą, siekiant ir toliau įgyvendinti Lisabonos pripažinimo konvencijos nuostatas ir atlikti teisingą pripažinimą. SKVC nusprendė sudaryti galimybę atlikti pripažinimo procedūrą internetu ir sukurti internetinę bazę su naudinga informacija apie užsienio kvalifikacijų pripažinimą. Centras deda daug pastangų siekdamas perkelti kvalifikacijų vertinimą į skaitmeninę erdvę, nors šiuo metu nėra galimybės užpildyti paraišką internetu. Šiuo metu paraiška pripažinimui pateikiama Centro internetiniame puslapyje lietuvių ir anglų kalbomis. Pareiškėjai gali užpildyti ir atsispausdinti paraiškas. SKVC taip pat pradėjo vidaus failų archyvo skaitmenizavimą, skanuoti dokumentų originalus, siekiant sukurti kvalifikacijų, išduodamų konkrečiose užsienio šalyse, pavyzdžių bazę ir žinoti kaip yra nustatomas originalių dokumentų autentiškumas. Šie šalių aprašai sudaryti lietuvių kalba ir yra naudojami tiek SKVC, tiek aukštųjų mokyklų, turinčių teisę atlikti pripažinimą, darbuotojų.

1. Parengiamasis etapas

1.1 ENIC/NARIC centro prašymas atlikti vertinimą

Aprašykite vertinto ENIC/NARIC centro prašymą atlikti vertinimą. Kodėl Centras prašė atlikti vertinimą? Ar yra kokių nors konkrečių Centrą dominančių sričių?

Vertintas Centras prašė įvertinti pripažinimo darbą, atliktą per pastaruosius metus. SKVC taip pat domino galimybė pasidalinti gerąja patirtimi su kitais NARIC centrais ir galimybė mokytis iš kitų centrų patirties. Gauti grįžtamąjį ryšį iš ekspertų dėl pripažinimo procedūros kaitos yra viena pagrindinių priežasčių, kodėl Centras pageidavo ekspertų vizito.

1.2 Vertinimo ekspertų grupės sudėtis

Aprašykite:

- *Ekspertų grupės sudarymo procesą.*
- *Ar ekspertų grupė atitiko protokolo kriterijus ir kaip tai buvo įvertinta?*
- *Kokie buvo pasirinkti vidinio ir išorinio vertinimo ekspertai ir kodėl?*

Ekspertų grupė sudaryta pagal SQUARE projekto protokolą.

Italijos centro vadovas atrinko ekspertę iš Italijos NARIC CIMEA (Vera Lucke ir Silvia Bianco), o SKVC pasiūlė vietos ekspertę (Raimonda Markevičienė iš Vilniaus universiteto). Atsižvelgiant į eksperčių patirtį kvalifikacijų vertinimo ir aukštojo mokslo sistemų srityse, jos atitiko protokolo kriterijus. SKVC pasirinko išorinio vertinimo ekspertę Raimondą Markevičienę ne tik dėl jos patirties tarptautinio bendravimo tarp universitetų srityje, bet taip pat ir dėl jos praktikos pripažinimo srityje ir žinių apie Centro veiklą būnant nacionaline Bolonijos eksperte.

1.3 Pateikti dokumentai

Kokie dokumentai buvo pateikti ruošiantis ekspertų vizitui? Ar jie atitiko protokolo reikalavimus? Kokią papildomą informaciją reikėjo pateikti tarpusavio vertinimo grupei (jei reikėjo) po parengiamojo susitikimo?

SKVC pateikė savianalizę, kurioje detalai aprašoma Centro veikla. Prie kelių skyrių buvo duoti priedai, pateikiantys aiškius pripažinimo proceso pavyzdžius. Taip pat buvo pateikta SSGG analizė.

Vizito darbotvarkė buvo pateikta kartu su darbuotojų, atlikusių savianalizę, bei darbuotojų, dalyvavusių ekspertų vizite, gyvenimo aprašymais.

1.4 Išorinio vertinimo tikslas

Kokius aspektus, problemas ir klausimus akcentavo ekspertų grupė vizito metu ir kodėl? Atsakykite, ar tai atitiko vertinamo ENIC/NARIC centro prašymą.

Ekspertų grupė daugiausiai dėmesio skyrė savianalizei. Buvo aptarti savianalizės standartai, atsižvelgiant į gerąją praktiką, susijusią su Lisabonos pripažinimo konvencija.

Ekspertų grupės klausimai, aptarti su savianalizę parengusiais Centro darbuotojais, buvo susiję su keletu dalykų, kuriems reikėjo išsamesnio paaiškinimo. Buvo aptarta pati pripažinimo procedūra, ekspertų grupė supažindinta su procedūros etapais, suteikiant galimybę pasikalbėti su visais Centro darbuotojais ir pamatyti procedūros praktinius žingsnius.

Praktinė procedūra yra gana lėta ir atimanti daug laiko. Diskusijos metu kvalifikacijų vertintojai akcentavo planus artimoje ateityje pristatyti pripažinimo procedūrą internetu ir kad tai jau yra daroma, siekiant palengvinti procedūrą. Proceso ilgį lemia šios priežastys: pripažinimo procedūra pradama tik tada, kai pareiškėjas pateikia visus dokumentus ir trunka 1 mėnesį. Reikalingų dokumentų sąrašas nustatytas Vyriausybės nutarimu. Jeigu asmuo pateikia diplomą be diplomo priedėlio, prašoma pateikti pastarąjį dokumentą. Jei dokumentuose yra neatitikimų, yra kreipiamasi į pareiškėją ir dokumentus išdavusią instituciją. Centras imasi visų būtinų veiksmų ir atsargumo priemonių, siekiant užtikrinti dokumentų autentiškumą. Tam yra pasitelkiamos vidinės ir išorinės dokumentų autentiškumo patvirtinimo priemonės.

Paraiškų akademiniam pripažinimui skaičius auga, taip pat darbdaviai pastaruoju metu vis dažniau kreipiasi į Centrą dėl rekomendacijų. Be to, SKVC gauna daugiau prašymų pakonsultuoti dėl aukštosios mokyklos/studijų programos pasirinkimo prieš asmenims stojant į užsienio ar Lietuvos aukštąsias mokyklas.

Kitas diskusijos metu iškeltas klausimas buvo dėl galimybės pripažinti užsienio kvalifikaciją, kuri neturi atitiktens nacionalinėje švietimo sistemoje. Jeigu nėra užsienio kvalifikacijos atitiktens Lietuvos švietimo sistemoje, SKVC pataria, ką asmuo turėtų daryti toliau: trumpojo ciklo studijų atveju, asmenys gali kreiptis dėl kreditų perkėlimo ir tęsti savo studijas pasirinktoje aukštojoje mokykloje. Kitais atvejais, kai visiškai pripažinimas nėra įmanomas, pripažinimo sprendimas yra išduodamas su būtina sąlyga.

Ekspertų grupė taip pat prašė suteikti daugiau informacijos dėl doktorantūros programų pripažinimo, kurį šiuo metu atlieka Lietuvos mokslo taryba.

1.5 Darbuotojų atranka

Kurie darbuotojai buvo apklausiami ir kodėl?

Apklausoje dalyvavę darbuotojai buvo atsakingi už savianalizės parengimą ir kvalifikacijų vertinimą. Su jais ekspertų grupė turėjo galimybę išsamiai aptarti Centro veiklą.

Susitikimas su darbuotojais, atsakingais už kvalifikacijų vertinimą, leido artimiau susipažinti su SKVC veikla ir gauti daugiau informacijos apie pripažinimo procedūrą.

2 Vizitas

2.1 Vizito į SKVC programa

Aprašykite, kas buvo apklausiami ir kokie klausimai ir problemos buvo iškeliami kiekvieno vizito programos etapo metu?

Susitikimo su Centro vadovybe metu diskutuota apie Centro raidą nuo pat jo įkūrimo pradžios ir per laiką įgyvendintus pokyčius. Centro vadovybė pabrėžė gerų santykių su Švietimo ir mokslo ministerija svarbą, nes ji įstaigai leidžia tobulinti savo veiklą pagal Lisabonos pripažinimo konvencijos nuostatus ir remiantis gerąja praktika. Kitas labai svarbus ryšys yra su vietos aukštosiomis mokyklomis, kurioms Centras teikia metodinę pagalbą dėl pripažinimo ir prižiūri, kad pripažinimo sprendimai būtų išduodami remiantis Lisabonos pripažinimo konvencija.

Susitikimo su savianalizę parengusiais darbuotojais metu aptarta tokia centro praktika kaip kvalifikacijų vertinimo metodai, procedūros metu naudojama vidinė informacija ir tarptautinis bendradarbiavimas per Centro vykdomus ir praeityje vykdytus projektus.

Susitikimas su kitais Centro darbuotojais buvo naudingas siekiant suprasti darbo pasiskirstymą (kiekvienas asmuo dirba su konkrečiu regionu) ir pripažinimo procedūrą.

Ekspertų grupė susipažino su kai kuriomis vidinėmis užsienio kvalifikacijų vertinimo priemonėmis. Centras sukūrė vidinę duomenų bazę, kurioje pateikiama Centro surinkta informacija apie skirtingų užsienio šalių švietimo sistemas. Centras taip pat naudoja priemones vertinamų kvalifikacijų dokumentų autentiškumui patikrinti (didinamieji stiklai, UV šviesos ir spektriniai liuminescenciniai didintuvai prijungti prie kompiuterio).

2.2 Nukrypimai nuo protokolo

Ar buvo kokių nukrypimų nuo protokolo ar nuo sutartos programos? Jei taip, paaiškinkite.

Vienintelis nukrypimas nuo protokolo buvo tas, kad ekspertų grupė turėjo atšaukti vizitą iš 2015 m. lapkričio į 2016 m. sausį.

3 Išvados ir veiksmų sritys

3.1 Išvados

Parašykite pagrindines vizito į SKVC metu padarytas išvadas.

Darbuotojai buvo gerai pasiruošę atsakyti į klausimus apie vertinimo procesą ir savianalizę. Jie pateikė visą reikiamą informaciją apie Centro darbą.

Centras jau pradeda įgyvendinti tokius aptartus aspektus kaip mažiau laiko reikalaujančios vertinimo procedūros poreikis ir galimybė dirbti tik su skanuotais dokumentais.

3.2 Veiksmų sritys

Išvardinkite SKVC rekomenduojamas veiksmų sritis.

Keletas rekomendacijų dėl pripažinimo procedūros:

- Pačią procedūrą reiktų supaprastinti, siekiant sumažinti laiko sąnaudas. Pripažinimo procedūra internetu, kuri jau yra kuriama, atneš teigiamų pokyčių šiuo aspektu.
- Kaip nurodė darbuotojai, daugumoje atvejų Centras nepasilieka dokumentų originalų. Tačiau esant neaiškiems ir daugiau laiko reikalaujantiems atvejams, dokumentų originalai yra laikomi Centro seife. Mes rekomenduojame nelaikyti jokių originalių dokumentų, o tiesiog padaryti aukštos kokybės dokumentų kopijas.
- Kadangi SKVC yra atsakingas už aukštojo mokslo kvalifikacijų pripažinimą, ekspertų grupė rekomenduoja, kad Centras taip pat turėtų prisiimti atsakomybę už daktaro laipsnių pripažinimą dėl savo patirties užsienio kvalifikacijų pripažinimo srityje ir narystės ENIC/NARIC tinkle. SKVC turi kompetentingus darbuotojus, būtinus išteklius ir patirtį dirbant su dideliu pareiškėjų skaičiumi. Žvelgiant tiek iš nacionalinės, tiek iš tarptautinės perspektyvos, Lietuvai kaip šaliai būtų naudinga perduoti SKVC atsakomybę už visų aukštojo mokslo kvalifikacijų akademinį pripažinimą siekiant pagerinti darbo kokybę ir padėti tiek asmenims, tiek institucijoms.

4 Centro komentaras dėl vertinimo

Vertintas ENIC/NARIC centras turi galimybę trumpai pakomentuoti ataskaitos išvadas.

SKVC dėkoja už galimybę dalyvauti SQUARE projekte ir mokytis per savanorišką organizacijos savianalizę ir išorinį ekspertinį vertinimą. Tai buvo pirmas toks vertinimas mums kaip ENIC/NARIC centrai. Mes dėkojame ekspertų grupei už vizitą, jo metu vykusias diskusijas ir pateiktą ataskaitą.

Žodinės grįžtamojo ryšio sesijos metu, mes džiaugėmės girdėdami, kad SKVC sugebėjo būti savikritiškas. Ekspertų grupė priėmė tokį sprendimą dėl savianalizės išvadų atitikimo SQUARE standartams ir gairėms:

1. Procedūros, kriterijai ir kokybės užtikrinimas – esminis atitikimas,
2. Į pareiškėją orientuotas pripažinimas – visiškas atitikimas,
3. Kokybė, teisėtumas ir autentiškumas – visiškas atitikimas,
4. Vertinimo priemonės ir išteklių – esminis atitikimas,
5. Skaidrumas ir informacijos teikimas – esminis atitikimas,
6. (Tarptautinis) nacionalinis bendradarbiavimas ir prezentavimas – visiškas atitikimas.

Esame pasiryžę toliau gerinti savo darbą pagal SSGG analizėje pateiktas veiksmų sritis ir ekspertų grupės rekomendacijas.

SKVC jau kurį laiką akcentuoja į pareiškėją orientuotą pripažinimo procesą ir tai, be kitų dalykų, apima paraiškos išnagrinėjimo laiko sutrumpinimą. Kadangi atnaujintos rekomendacijos dėl užsienio kvalifikacijų vertinimo kriterijų ir procedūrų numato, kad paraiškos turėtų būti išnagrinėjamos kaip įmanoma greičiau ir nagrinėjimo laikas neturėtų būti ilgesnis nei 4 mėnesiai, SKVC daugelį metų buvo nustatyta tvarka, pagal kurią nagrinėjimo laikas yra 3 mėnesiai. 2012 m. mes sutrumpinome nagrinėjimo laiką iki 1 mėnesio nuo to momento, kai yra gaunami visi reikalingi dokumentai. Numatoma, kad kai bus įvesta paraiškų teikimo internetu sistema, nagrinėjimo laikas dar labiau sutrumpės. Tais atvejais, kai SKVC nepriima teisiškai įpareigojančių sprendimų, o išduoda rekomendacijas įgaliotoms aukštosioms mokykloms, rekomendacijos yra pateikiamos per 5 darbo dienas, jei Centras turi visą reikiamą informaciją.

Vizito į SKVC metu buvo išsamiai aptartas 3 SQUARE standartas dėl kokybės, teisėtumo ir autentiškumo, atkreipiant ypatingą dėmesį į pateikiamų dokumentų reikalavimus ir kopijų bei dokumentų originalų naudojimą. SKVC priimami teisiškai įpareigojantys sprendimai užkrauna mums didelę atsakomybę siekiant užtikrinti, kad sprendimai buvo priimti remiantis autentiškais dokumentais. Kaip nustatyta Europos kvalifikacijų pripažinimo vadove (*EAR Manual*), vienas iš pirmųjų pripažinimo procedūros etapų yra pareiškėjo tapatybės ir dokumentų autentiškumo patvirtinimas. Remiantis tuo pačiu dokumentu, tais atvejais, kai vidinio patikrinimo metu nustatomi tam tikri neatitikimai ir yra įtariama klastotė, pareiškėjų reikalaujama pateikti originalius dokumentus kriminalistiniam tyrimui. Kadangi vadove

numatoma, kad daugumoje atvejų užtenka pateikti patvirtintas oficialių dokumentų kopijas, kompetentingos pripažinimą atliekančios institucijos turėtų prašyti dokumentų originalų išskirtiniais atvejais, siekiant išvengti suklastotų dokumentų naudojimo. SKVC laikosi šių rekomendacijų. Dokumentų originalų prašoma išskirtiniais atvejais ir iš tų šalių, kurioms nepakanka taikyti kitus autentiškumo patikrinimo metodus. Dokumentai gali būti atsiimti per savaitę arba, esant poreikiui, netgi greičiau. Be kitų dalykų, darbas su dokumentų originalais leidžia mums kurti vidinę duomenų bazę ir šalių aprašus kvalifikacijų vertintojų ir aukštųjų mokyklų registruotų vartotojų poreikiams.

Kaip ir visiems ENIC/NARIC centrams, kontekstas, kuriame mes dirbame kaip vieša institucija, mums suteiktas įgaliojimas vykdyti akademinį pripažinimą ir mūsų priimami teisiškai įpareigojantys sprendimai yra labai svarbūs veiksniai. SKVC veikia kaip akademinės informacijos centras, vertinimo institucija, metodologinis centras, kaip priežiūros įstaiga atsakinga už akademinio pripažinimo, atlikto įgaliotų aukštųjų mokyklų, kokybę. SKVC veikia pagal nustatytus teisės aktus, bet ši teisinė sistema nėra griežta ir nelanksti, greičiau atvirkščiai – metodika ir procedūros yra reguliariai peržiūrimos, siekiant įtraukti gerąją pripažinimo praktiką, bei koreguojamos atsižvelgiant į vidaus mokymąsi. Mes tikime, kad daugelis tarptautinių projektų, kuriose mes aktyviai dalyvaujame, prisidės prie mūsų darbo tobulinimo ir padės gerinti akademinio pripažinimo praktiką apskritai. Vieni iš pagrindinių mūsų prioritetų yra bendradarbiavimas su užsienio ENIC/NARIC centrais ir kitomis suinteresuotomis šalimis aukštajame moksle tiek Lietuvoje, tiek užsienyje.

Kaip aptarta vizito metu, šiuo metu skirtingos institucijos yra atsakingos už skirtingų užsienio kvalifikacijų pripažinimą, įskaitant profesinį mokymą ir doktorantūros studijas. Tai turi įtakos vidaus darbo organizavimui ir pareiškėjų aptarnavimui. Atsižvelgiant į kitų šalių ENIC/NARIC centrų vaidmenį ir jų taikomus metodus, mes manome, kad dar yra vietos tobulėjimui. SKVC jau pradėjo diskusijas su Švietimo ir mokslo ministerija ir Lietuvos mokslo taryba dėl akademinio pripažinimo sistemos formavimo ateityje. SKVC yra atviras įvairioms galimybėms, kurių pagrindinis tikslas yra profesionalus ir nuoseklus pripažinimo proceso įgyvendinimas.

[2016 m. vasario 29 d.]